

Titel: Indlæge i diskussionen af Hjelmslevs OSG, [EFJ-OSG] 036-0050

Citation: "Indlæge i diskussionen af Hjelmslevs OSG, [EFJ-OSG] 036-0050", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 29. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds:
https://tekster.kb.dk/catalog/lh-texts-kapsel_036-shoot-wacc-2005_0099_036_EFJ-OSG_0050_p29_bP28_TB00002/facsimile.pdf (tilgået 20. juli 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

i ~~den~~ paragraf 21 gøres der nu rede for teoriens forudsætninger. Hjelmslev prøver her at naa til en nærmere bestemmelse af, hvad et sprog ~~er~~, idet han foreløbig gear ud fra det naturlige talesprog og siden udvider emnekredsen.

I tilslutning til Saussure beskrives ~~den~~ sproget som et system af tegn, og ved "tegn" forstås den helhed, der frengaar ~~af~~ ved forbindelsen mellem et ydre og et indre, eller for at bruge den glossematiske terminologi: mellem udtryk og indhold. Udtryk og indhold er solidariske. — Og saavel inden for indholdet som indenfor udtrykket regner Hjelmslev med en form og en substans. Dette~~xxxxxxxx~~ ~~er~~ er vigtigt og særegent for hans teori. Man maa altsaa ikke forveksle betegnelserne "form" og "udtryk". "Substansen" kaldes ogsaa "Meningen", især naar flere sprog sammenlignes. Meningen er det, der er fælles for dem, *alle*.

Der gives nu en række eksempler paa forskellig formning af samme substans. Hvis man først ser paa indholdsforløbet, kan man fx. sammenligne sætningerne: 'Jeg ved det ikke', 'je ne sais pas' og 'I do not know'. De har alle samme mening, men den er forskelligt formet, idet fx. den grammatiske konstruktion og ordstillingen er en anden. — Noget lignende gælder for indholdssystemet: een og samme meningszone kan være forskelligt formet. Den meningszone, der paa dansk er opdelt ~~me~~ i 'træ' og 'skov' er fx. paa tysk delt i tre dele, nemlig 'Baum', 'Holz' og 'Wald', saadan at 'Holz' ligger i midten og omfatter dels noget af det danske 'træ', dels noget af 'skov'; og 'Wald' og 'Baum' bliver derved tilsvarende indskrænket i deres omfang.

Paa samme maade er det indenfor udtrykket. Fra forløbet nævner Hjelmslev nogle eksempler, som, saa vidt jeg kan se, ikke helt dækker, hvad han selv mener. En parallel til eksemplet fra indholdet ovenfor vilde det derimod være, hvis man sammenlignede samme lydrekke i to sprog, hvor det ene betragtede den som en ~~en~~ enhed, ~~men~~ det andet som to sproglyd; saaledes forholder det sig maaske med [aɪ] i henholdsvis tysk og dansk. — Inden for systemet er det maaske mere indlysende, at det samme lydfysiologiske omraade kan være opdelt forskelligt. Der er fx. nogle sprog, der kun har vokalerne i, u og a og andre, der opdeler i- og u-zonen yderligere (i-a og u-o). Der er adskillige sprog, som fx. dansk, der kun har eet k, mens andre, fx. eskimoisk, holder to k-lyd ude fra hinanden. Eller, for at tage et mere nærliggende eksempel: paa dansk har man kun eet g (det er